

УДК 343.985 (343.9.01)

*В.В. Шаповалов, д-р фарм. наук, професор,
перший заступник начальника
СУ ГУМВС України в Харківській області*

КОНВЕНЦІЯ ООН (1988 р.) «ЧЕРВОНИЙ СПИСОК» (2006 р.) ЯК ОСНОВА ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ СУДОВОЇ ФАРМАЦІЇ В УДОСКОНАЛЕННІ КОНТРОЛЬНО-ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОБІГУ ПРЕКУРСОРІВ В УКРАЇНІ

Вивчення спадщини Міжнародного комітету з контролю за наркотиками Організації Об'єднаних Націй (МККН ООН) сприяє впорядкованості і приведенню до міжнародних стандартів господарського, адміністративного, фінансового, кримінального, кримінально-процесуального, медичного і фармацевтичного законодавства в державній концепції України з протидії загальній злочинності й наркозлочинності [Див.: 11; 17], а також з удосконалення контрольно-дозвільної системи охорони здоров'я. Ця система регламентує правила обігу лікарських засобів (далі – ЛЗ) усіх номенклатурно-правових і класифікаційно-правових груп [13], що є корисним для всіх суб'єктів господарювання, в тому числі і для контролюючих, адміністративних, правоохоронних органів, пов'язаних з виконанням положень ст. 12 Конвенції ООН «Про боротьбу проти незаконного

обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів (1988 р.) «Червоний список» (2006 р.) [Див.: 10; 18]. Названа конвенція ООН містить список прекурсорів і хімічних речовин, що часто використовуються при незаконному виготовленні наркотичних засобів, психотропних речовин, які знаходяться під міжнародним контролем. А це вимагає складання в Україні подібного «Червоного списку» ЛЗ під егідою МОЗ України. Він включатиме назви ЛЗ, хімічних розчинників, що використовуються злочинцями і хворими на наркоманію й токсикоманію під час модифікації або синтезу заборонених для обігу засобів і речовин, які вилучаються правоохоронними органами з незаконного обігу.

Ось чому стає актуальним науково-методичне вивчення Конвенцій ООН та нормативно-правової бази України з позиції фармацевтичного права з метою посилення заходів державного

контролю з удосконалення організаційно-правової процедури обігу прекурсорів, що базується на цих міжнародно-правових актах, і встановлення кримінальної відповідальності за нелегальний обіг прекурсорів, які використовуються злочинцями для виготовлення наркотичних засобів або психотропних речовин у нелегальних умовах [6], наприклад, у підпільних нарколабораторіях.

«Червоний список» (2006 р.) Конвенції ООН «Про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів» 1988 р. складено для надання допомоги експертам в ідентифікації речовин, які включено до I і II таблиць указаної Конвенції. Він вимагає щорічно інформувати МККН ООН про речовини, що часто використовуються для незаконного виготовлення наркотичних засобів і речовин, про що складається «Форма D». Інформація направляється органам правоохоронним (СБ України, УБОЗ і ДБНОН МВС України), митним і прикордонним військам, діяльність яких стосується перевірки супровідних документів до партій хімічних речовин, які ввозяться в країну, а також для ідентифікації хімічних речовин, вилучених з незаконного обігу. «Червоний список» з додатком до нього («Форма D» МККН

ООН) складається з 4-х частин. Для забезпечення швидкої ідентифікації всіх контрольованих речовин у «Списку» вказано їх назви російською, англійською, французькою й іспанською мовами, а також коди Узгодженої системи (Harmonized Sistem (HS)) й реєстраційні номери Служби підготовки аналітичних оглядів з хімії (Chemical Abstracts Service (CAS)). При цьому в дужках вказано назви речовин згідно з Індексом аналітичних оглядів з хімії (Chemical Abstracts Index).

Частина перша містить список усіх речовин, включених до I і II таблиць Конвенції 1988 р., який складається з 2-х розділів. У першому перелічені речовини, включених до таблиці I (наприклад: ангідрид оцтової кислоти – Anhydride acetique; (acetic oxide) код HS: 2915.24; номер CAS: 108-24-7); у другому – речовини, включені до таблиці II (наприклад: соляна кислота – Acide chlorhydrique; (hydrochloric acid) код HS: 2806.10; номер CAS: 7647-01-0).

У *частині другій* в алфавітному порядку наведено хімічні назви, синоніми, торгові найменування речовин, включених у першу частину (наприклад, Acide chlorhydrique (назва); соляна кислота (речовина)). Хоча в Конвенції 1988 р. це не оговорено окремо, але слід розуміти, що назва кожної речови-

ни, під якою вона наводиться в таблиці, поширюється також на всі виміряні форми цієї речовини. У зв'язку із цим зазначимо: якщо в другій частині вказується який-небудь приклад, приміром, L-ephedrine як синонім ефедрину, це не означає, що під контролем знаходиться лише ця його форма. Цей список не є вичерпним. Відсутність якої-небудь хімічної назви, синоніму, торговельного найменування або іншого позначення контрольованої речовини зовсім не означає, що вона з такою назвою не підпадає під міжнародний контроль. Слід мати на увазі, що одна й та ж назва (особливо якщо вона загальноприйнята або це торговельне найменування) може використовуватися в різних країнах для позначення різних речовин. При виникненні будь-яких сумнівів рекомендується звіряти назву відповідної речовини з її хімічним позначенням або формулою.

Частина третя включає таблиці переводних коефіцієнтів для вираження певної кількості солі щодо контрольованої речовини в перерахунку на її чисту безводну основу. Наприклад: речовина – ефедрин; основа чи сіль (приблизний вміст чистої безводної основи у %): полугідратна основа ($0,5\text{H}_2\text{O}$) – 95%; гідрохлорид – 82%; нітрат – 72%; сульфат (2 мол. основа) – 77%.

У частині четвертій перелічені держави, уряд яких вимагає подання попередньої інформації про експорт відповідно до положень п. 10 (а) ст. 12 Конвенції 1998 р. Наприклад: Російська Федерація (уряд, який повідомлено); ангідрид оцтової кислоти, 3-4-метилен-діоксифеніл-2-пропанон, норепедрин, перманганат калію, псевдоефедрин, 1-феніл-2-пропанон, ергометрин, ефедрин і всі речовини, включені до таблиці II, до яких застосовуються положення про надання попередніх повідомлень про експорт; 21 лютого 2000 р. (дата направлення урядом повідомлення Генеральним секретарем).

Одним з пріоритетних завдань, що стоять перед правоохоронними органами, є боротьба з наркоманією. Важливіше виявляти не наркоманів, по суті хворих людей (як це часто робиться), а нарколабораторії, що діють поза законом, і знешкоджувати притони [Див.: 2; 3], у встановленому законодавчому порядку вживати оперативно-розшукові заходи, фіксувати й документувати злочини, пов'язані з наркобізнесом, якісно, об'єктивно і всебічно провадити досудове слідство й направляти кримінальні справи на розгляд суду [Див.: 1; 11]. У Кримінальному кодексі України встановлено кримінальну відпо-

відальність за нелегальний обіг прекурсорів, яка включає наступні статті: контрабанда прекурсорів (ст. 305); використання коштів, здобутих від незаконного обігу прекурсорів (ст. 306); незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів (ст. 311); викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 312); незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання прекурсорів (ст. 318); порушення встановлених правил обігу прекурсорів (ст. 320).

Наведемо приклади із судово-фармацевтичної практики щодо порушення правил на етапі зберігання сірчаної кислоти, яку за класифікаційно-правовою ознакою віднесено до прекурсорів [Див.: 5; 13]. Порушення правил обігу прекурсорів мають ознаки злочину, передбаченого ч. 1 ст. 320 КК України, яка встановлює відповідальність за порушення встановлених правил виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, відпуску, обліку, перевезення, пересилання чи використання прекурсорів, отруйних або сильнодіючих речовин, що не є наркотичними або психотропними чи їх аналогами [14].

Приклад 1. 24 березня 2008 р. до слідчого СВ Богодухівського РВ ГУМВС України в Харківській обл. надійшли матеріали первинної перевірки за фактом виявлення й вилучення на складі № 5 ВАТ «Богодухівський молокозавод», розташованому в м. Богодухів, сірчаної кислоти об'ємом 80 л, яка згідно з висновком спеціаліста є прекурсором. Співробітниками служби БНОН при перевірці й опитуванні працівників було встановлено, що ця кислота зберігалася на складі без відповідного дозволу, тобто без ліцензії на зберігання прекурсорів. У ході проведеної перевірки співробітниками міліції були складені протоколи огляду місця події, території підприємства, лабораторії, складу № 5 та акт його опломбування. Вилучені докази направлені на судову хіміко-фармацевтичну експертизу. Порушено кримінальну справу за ознаками ч.1 ст. 320 КК України. Ведеться досудове слідство.

Приклад 2. 30 серпня 2010 р. до слідчого Червонозаводського РВ ХМУ ГУМВС України в Харківській обл. надійшли матеріали за фактом виявлення й вилучення у приватного підприємця Ю. 120 л соляної кислоти, яка за висновком спеціаліста є прекурсором. Співробітниками служби БНОН при перевірці й опитуванні працівників підприємства встановлено, що гр. Ю. ця кис-

лота придбана, зберігалася й перевозилася без відповідного дозволу, тобто без ліцензії на обіг прекурсорів. У ході проведеної перевірки співробітниками міліції були складені протоколи огляду місця події, автомобіля з прекурсором та акт його опломбування. Вилучені докази направлені на судову хіміко-фармацевтичну експертизу. порушено кримінальну справу за ознаками ч. 1 ст. 320 КК України. Ведеться досудове слідство.

Приклад 3. У провадженні слідчого прокуратури знаходиться кримінальна справа, порушена щодо гр. Т., який 26 липня 2010 р. з метою подальшого виготовлення наркотичних засобів придбав у гр. А, який працює в ТОВ «Профхім», соляну кислоту й ацетон, які є прекурсорами. При розслідуванні кримінальної справи було встановлено, що в період з січня 2010 р. по 6 липня 2010 р. співробітники ТОВ «Профхім», яке має ліцензію на діяльність, пов'язану з обігом прекурсорів (Список 2, табл. IV) [5], порушили чинне законодавство України, а саме: ст. 7 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» [8], яка передбачає здійснення юридичними особами всіх форм власності діяльності, пов'язаної з обігом прекурсорів, за наявності ліцензії. Проте працівники ТОВ

«Профхім» збули ВАТ «Харківський підшипниковий завод», який не має відповідної ліцензії на право обігу вказаної групи прекурсорів, цю хімічну продукцію (прекурсори): соляну кислоту – 27840 кг, калію перманганат – 500,0 кг, сірчаної кислоти – 162 кг. Також було встановлено, що в порушення законодавства України у сфері контролю за обігом прекурсорів у період із січня 2009 р. по липень 2010 р. посадовими особами ТОВ «Профхім» реалізовано прекурсорів 237 фізичним особам, які не мали відповідних ліцензій на їх обіг. При цьому за досліджуваний період було збуто сірчаної кислоти 38078,5 кг, соляної кислоти – 78191,2 кг, ацетону – 238,8 кг, толуолу – 37,6 кг, калію перманганату – 148,65 кг. Вилучені докази направлені на судову хіміко-фармацевтичну експертизу. Порушено кримінальну справу за ознаками ч. 3 ст. 311 й ч. 2 ст. 320 КК України. Ведеться досудове слідство.

Наведені приклади свідчать, що суб'єкти господарської діяльності всіх форм власності порушують чинне фармацевтичне законодавство України, яке регламентує правила обігу прекурсорів, а правоохоронні органи виявляють подібні правопорушення переважно на етапі збуту і зберігання психотропних речовин.

Проблеми кримінального права, процесу, кримінології та криміналістики

Результати проведеного судово-фармацевтичного аналізу правопорушень обігу прекурсорів показують, що за 6 місяців 2010 р. порівняно з аналогічним періодом 2009 р. в Україні службою БНОН викрито:

– підпільних лабораторій (ознаки ст. 313 КК України) на 5,6% (956) більше; превалюють Одеська (29), Луганська (24), Дніпропетровська (21) й Запорізька (11) області (рис. 1);

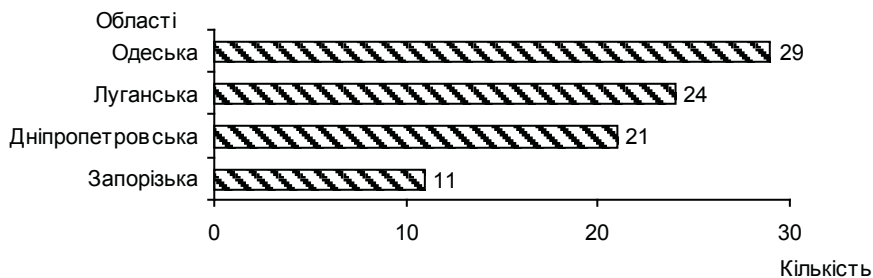

Рис. 1. Найбільша кількість виявлених підпільних нарколабораторій в Україні за 6 місяців 2010 р.

– наркопритонів, тобто осередків для виготовлення наркотичних засобів і психотроп-

них речовин (ознаки ст.317 КК України) на 13,1% (331) менше (рис. 2).

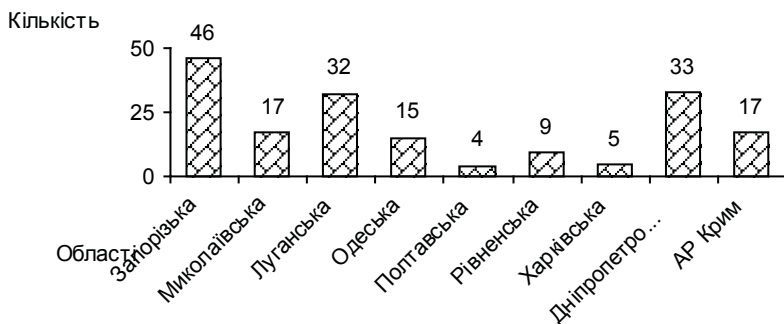

Рис. 2. Кількість виявлених наркопритонів в Україні за 6 місяців 2010 р.

Установлено, що за 6 місяців 2010 р. порівняно з аналогічним періодом 2009 р. в Одеській області динаміка кількості виявлених підпільних лабораторій для виготовлення наркотичних засо-

бів і психотропних речовин зменшилася на 38,3%, у Дніпропетровській – на 12,5%, у Луганській залишилася на рівні 2009 р., у Запорізькій – збільшилася на 37,5%. Взагалі не виявлено жод-

ної нарколабораторії в Закарпатській, Сумській і Чернігівській областях; в інших областях України було виявлено від 1-го до 8-ми підпільних нарколабораторій.

Як видно з рис. 2, за 6 місяців 2010 р. в Україні виявлено наркопритонів і в областях: Запорізькій – 46 (динаміка 0), Миколаївській – 17 (зменшення на 62,2%), Луганській – 32 (збільшення на 6,7%), Одеській – 15 (зменшення на 25,0%), Полтавській – 4 (зменшення на 66,7%), Рівненській – 9 (збільшення на 200,0%), Харківській – 5 (зменшення на 88,9%), Дніпропетровській – 33 (динаміка 0), АР Крим – 17 (зменшення на 19,0%). Взагалі не виявлено жодного наркопритону у Волинській області; в інших областях України їх виявлено від 1 до 15.

Фармацевтичне законодавство в галузі легального обігу прекурсорів складається з таких основних нормативно-правових документів:

– Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» від 22 грудня 2006 р., № 530-V [8];

– Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 1 червня 2000 р., № 1645-III [7];

– постанова КМ України від 6 травня 2000 р., № 770 «Про затвердження Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» [5];

– постанова КМ України від 3 червня 2009 р., № 589 «Про затвердження Порядку проведення діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, та контроль за їх обігом» [9];

– наказ МОЗ України від 2 лютого 2010 р., № 66 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з культування рослин, включених до таблиці I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого КМ України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного Переліку» [4];

– наказ Мінпрому України від 19 червня 1997 р., № 104 Інструкція «Про порядок виробництва, зберігання, перевезення і реалізації прекурсорів» [15];

– наказ Комітету медичної та мікробіологічної промисловості України від 2 квітня 1999 р., №41 «Про затвердження Інструкції про порядок придбання сировини, що містить наркотичні і психотропні речовини, прекурсорів, виробництва нарко-

тичних і психотропних засобів, здійснення їх обліку, зберігання, перевезення, пересилання і збуту» [15];

– галузевий стандарт України ГСТУ 78.11.001-98 «Закріпленість об'єктів, що охороняються за допомогою пультів централізованого спостереження Державної служби охорони» [15].

Відповідно до постанови КМ України від 6 травня 2000 р., № 770 «Про затвердження Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів», сірчана кислота віднесена до таблиці IV Списку № 2 «Прекурсори, стосовно яких встановлюються заходи контролю». Під прекурсорами слід розуміти речовини, що використовуються для виробництва, виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин і включені до Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів [Див.: 5; 8].

За результатами досліджень автором опрацьовано організаційно-правову процедуру по вдосконаленню обігу сірчаної кислоти на етапі зберігання як для суб'єктів господарської діяльності всіх форм власності, так і для правоохоронних структур, зокрема, районних відділів ГУМВС України в Харківській області. Відповідно до вказаних вище нормативно-правових документів суб'єкт господарської

діяльності повинен отримати в Комітеті з контролю за наркотиками ліцензію на зберігання цього прекурсорю. [16]. Остання видається за наявності відповідної матеріально-технічної бази, нормативно-технічної документації, кваліфікованого персоналу, умов для забезпечення її обліку і схоронності. Ліцензія – це єдиний документ дозвільного характеру, що дає право на здійснення господарської діяльності з обігу сірчаної кислоти й дозволяє провадження зазначеного виду діяльності на всій території України. Строк її дії становить 5 років [Див.: 4; 7; 9].

Після того, як суб'єкт господарювання отримав ліцензію, на підприємстві мають бути розроблені внутрішні інструкції щодо порядку роботи із цим прекурсором й на етапі його зберігання, які затверджуються керівником підприємства на строк не більше 5-ти років, перезатверджуються й перерозглядаються кожні 5 років. Сірчана кислота зберігається у спеціальному приміщенні, яке надійно замкнено й оснащено засобами охоронно-пожежної сигналізації з блокуванням дверей, вікон, стін і стелі. Двері повинні бути пожежостійкими й оббитими залізом, віконні отвори обладнані ґратами з металевих прутів діаметром не менше 1,5 см. На перехрестях останні мають

бути зварені, розміри боків вічок грат становлять не більше 15 см згідно з галузевим стандартом України ГСТУ 78.11.001-98 «За-кріпленість об'єктів, що охороняються за допомогою пультів централізованого спостереження Державної служби охорони» [15].

Зберігання цього прекурсору допускається тільки в замкнених металевих шафах, надійно прикріплених до підлоги чи стіни. Усі сейфи, металеві шафи, двері кімнати повинні мати надійні замки. Прекурсори обов'язково зберігаються в упаковці виробника (постачальника) або в опломбованій тарі із зазначенням його найменування (наприклад: «Сірчана кислота», «отрута» із зображенням черепа й кісток). Не допускається змішування прекурсорів прийнятих з іншими, що вже знаходяться на складі. Щомісячно представникам охорони підприємства, завідувачому складом і начальникові підрозділу належить провадити перевірку справності сигналізації, де зберігається сірчана кислота. По закінченні робочого дня кімната, сейф і металева шафа, де зберігається цей прекурсор, замикаються, пломбуються в присутності представника охорони й матеріально відповідальної особи. Ключі від кімнати, сейфу, металевої шафи, а також пломбатор і печатка повинні знаходитись у матеріально-відпові-

дальної особи, уповноваженого письмовим наказом керівника підприємства, в умовах, що забезпечують повну схоронність сірчаної кислоти. Ключі в опломбованому пеналі здаються на контрольно-пропускний пункт підприємства під розпис, а приймання і здавання приміщення під охорону реєструються в спеціальному журналі. За додержанням порядку зберігання прекурсору сірчаної кислоти на складі відповідальність несе завідувачий складом [10]. Зразок журналу приймання і здавання приміщень під охорону наведено на рис. 3.

Керівництвом МВС України й ГУМВС України в Харківській області приділяється особлива увага проблемі, що пов'язана із запобіганням фактів незаконного обігу прекурсорів, що, безперечно, загрожує не тільки основному праву людини – здоров'ю, а й медико-фармацевтичній і соціально-економічній стабільності в посиленні державного контролю за обігом усіх класифікаційно-правових груп засобів і речовин [12].

Ураховуючи вищевказане, керівництво ГУМВС України в Харківській області провадить відповідні заходи. Так, 19–20 листопада 2010 р. організовано VII Міжнародну науково-практичну конференцію «Судова фармація, доказова фармація

ЖУРНАЛ

приймання і здавання приміщень під охорону

найменування підприємства

Підрозділ

Розпочато «__»

_____ 201_ р.

Дата	Найменування (номер) приміщення	Час приймання та здавання	Номер печатки (пломбіру)	Здав		Прийняв	
				Прізвище й ініціали	Підпис	Прізвище й ініціали	Підпис
1	2	3	4	5	6	7	8

Рис. 3. Зразок журналу приймання і здавання приміщень під охорону

та фармацевтичне законодавство як складники фармацевтичного права в програмі реалізації державної політики у сфері боротьби зі злочинністю та порушеннями правил обігу психоактивних речовин на 2011–2017 рр.» за участю представників судових і слідчих органів, фахівців фармакології й медицини (лікарів-наркологів, лікарів-психіатрів, судово-медичних експертів та ін.).

Програма конференції включає нижченаведені напрямки:

1. Фармацевтичне право (медичне право, фармацевтичне законодавство, фармацевтичний менеджмент, організація й економіка фармації, розробка й технологія нових лікарських засобів).

2. Державний контроль за якістю, ефективністю й доступністю лікарських засобів; контрафактні, фальсифіковані, неякісні, субстандартні засоби й речовини.

3. Судова фармація: експертиза судова хіміко-фармацевтична (хімічна, біологічна, цитологічна, токсикологічна, медична, психіатрична, наркологічна, ДНК), криміналістична, фізико-технічна, почеркознавча, документальна, бухгалтерська, вибухово-технічна, дактилоскопічна, пожежно-технічна та ін.

4. Державна політика у сфері протидії наркотизації суспільства: наркоманія, токсикоманія, тютюнопаління, алкоголізм, ВІЛ/СНІД, туберкульоз, пошкодження й опіки внаслідок ДТП та пожеж (МКХ-10) та ін.

5. Доказова фармація. Безпека ліків. Побічні їх реакції. Адиктивні розлади здоров'я. Безпечне самолікування. Лікарські засоби, що відпускаються без рецепта лікаря.

6. Юридична опіка в системі правовідносин «держава – закон – виробник – лікар – пацієнт – провізор – ліки – контролюючі, податкові, рятувальні (МНС) й правоохоронні органи – адвокат – прокурор – суд».

7. Досудове слідство, оперативно-розшукова діяльність, судова практика й рятувальні заходи. Криміналістика, кримінологія, кримінальний процес, право кримінальне, конституційне, кримінально-виконавче, податкове, адміністративне, цивільне, міжнародне, фінансове, судова експертиза, аудит, бухгалтерський облік.

Таким чином, з позиції судової фармації доведено, що правоохоронними й контролюючими органами фіксуються випадки, коли з нелегального обігу вилучаються прекурсори. Шляхами перетинання прекурсорів з

легального обігу в нелегальний можуть бути збут, розкрадання хімічних реактивів, розчинників, окислювачів та інших хімікатів промислового або побутового призначення на легальних об'єктах господарювання (в аптечних і лікувально-профілактичних закладах, на хіміко-фармацевтичних підприємствах та ін.). Роз'яснено організаційно-правову процедуру обігу прекурсорів (на прикладі сірчаної кислоти) на етапі зберігання на підприємствах і в організаціях всіх форм власності (в тому числі й у камерах зберігання міськрайвідділів усіх територіальних ГУМВС України), що є важливим моментом в зміцненні державного контролю за обігом цієї класифікаційно-правової групи. Показано, що Конвенції ООН, зокрема, «Червоний список», становлять підвалини подальшого розвитку судової фармації й фармацевтичного законодавства по вдосконаленню контролю-дозвільної системи обігу прекурсорів в Україні.

Список літератури: 1. Збірник методичних рекомендацій з питань розкриття та розслідування злочинів слідчими та оперативними працівниками органів внутрішніх справ / За ред. П.В. Коляди. – К.: МВС України, 2001. – 60 с. 2. Прес-служба Президента України Віктора Януковича. *Геннадій Васильєв*. На сьогодні існує два найбільш поширені джерела придбання наркотичних засобів – напряму через аптечні заклади та через Інтернет // Офіц. сайт Президента України [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/17536.html>. 3. Прес-служба Президента України Віктора Януковича. Президент України переводить боротьбу з незаконним обігом наркотиків на якісно новий рівень // Офіц. сайт Президента України [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/17536.html>. 4. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і пре-

Проблеми кримінального права, процесу, кримінології та криміналістики

курсорів, затвердження КМ України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного Переліку: Наказ МОЗ України від 02.02.2010 р., № 66 // Офіц. сайт МОЗ України [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://moz.gov.ua>. **5.** Про затвердження Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: Пост. КМУ від 06.05.2000 р., № 770 // Лікарські засоби в неврології, психіатрії та наркології / За ред. В.О.Шаповалової, П.В.Волошина, О.В.Стефанова та ін. – Х.: Факт, 2003. – С. 454–464. **6.** Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними: Закон України від 15.02.1995 р., №10 // Тестовые задания для контроля знаний слушателей циклов повышения квалификации специалистов фармации по вопросам фармацевтического права и судебной фармации: Учеб. пособ. / Под ред. В.А.Шаповаловой, В.В.Шаповалова, Г.Н.Вишара. – Х.: СПД ФО Степанов В.В., 2005. – Изд. 4-е. – С. 228–234. **7.** Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України в ред. 01.06.2000 р., № 1645-III // Тестовые задания для контроля знаний слушателей циклов повышения квалификации специалистов фармации по вопросам фармацевтического права и судебной фармации: Учеб. пособ. / Под ред. В.А.Шаповаловой, В.В.Шаповалова, Г.Н.Вишара. – Х.: СПД ФО Степанов В.В., 2005. – Изд. 4-е. – С. 203–220. **8.** Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсорі: Закон України від 26.12.2006 р., № 530-V // Офіц. сайт Верхов. Ради України [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. **9.** Про затвердження Порядку проведення діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, та контроль за їх обігом: Пост. КМУ від 03.06.2009 р., № 589 // Офіц. сайт Верхов. Ради України [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. **10.** Список прекурсоров и химических веществ, часто используемых при незаконном изготовлении наркотических средств и психотропных веществ, находящихся под международном контролем: Приложение к форме D «Красный список» (10-е изд.) / Vienna International Centre. – Vienna, Austria: P.O. Box 500 A-1400. – 2006. – 21 p. **11.** Сташиш В.В., Тацій В.Я. Концептуальні положення і система чинного Кримінального кодексу України // Пробл. законності: Акад. зб. наук. пр. / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2009. – Вип. 100. – С.278–291. **12.** Тацій В. 60 років Загальної декларації прав людини // Право України. – 2008. – №12. – С. 17–22. **13.** Фармацевтичне законодавство: Навч. посіб. (Серія: Фарм. право) / За заг. ред. В.О. Шаповалової. – 2-ге вид. – Х.: СПД ФО Степанов В.В., 2010. – 142 с. **14.** Фармацевтичне право і доказова фармация в системі правовідносин: держава – закон – виробник – оптовик – менеджер – лікар – пацієнт – провізор – ліки – контролюючі та правоохоронні органи : Матер. наук.-практ. конф. (16 лист. 2007 р., м. Харків) / За ред. В.О.Шаповалової, В.П.Черних, В.В.Шаповалова, В.М.Коваленко, В.В.Шаповалова (мл.). – Х.: СПД ФО Степанов В.В., 2007. – С. 214–274. **15.** Фармацевтичне право: організаційно-правові аспекти обігу прекурсорів: Метод. реком. / В.В.Шаповалов, В.О.Шаповалова, Н.Г.Малініна, М.М.Ніконов, Ю.В.Васіна. – Х.: СПД ФО Степанов В.В., 2008. – Ч. 1. – 56 с. **16.** Шаповалов В.В., Шаповалова В.О., Малініна Н.Г. Судово-фармацевтичне вивчення особливостей незаконного обігу та зловживання прекурсорів в Україні // Довженківські читання: актуальні питання соціальної і клінічної наркології: IX Укр. наук.-практ. конф. за участю міжнар. спеціалістів, 8–9 квіт. 2008 р. – Х.: СПД ФО Степанов В.В., 2008. – С. 322. **17.** Шепетько В.Ю. Криміналістика: Курс лекцій. – Изд. 3-е. – Х.: Одиссей, 2008. – 368 с. **18.** International Criminal Police Review. – 1989. – № 419. – Р. 24,25.

КОНВЕНЦИЯ ООН (1988 Г.) «КРАСНЫЙ СПИСОК» (2006 Г.) КАК ОСНОВА ДАЛЬНЕЙШЕГО РАЗВИТИЯ СУДЕБНОЙ ФАРМАЦИИ В УСОВЕРШЕНСТВОВАНИИ КОНТРОЛЬНО-РАЗРЕШИТЕЛЬНОЙ СИСТЕМЫ ОБОРОТА ПРЕКУРСОРОВ В УКРАИНЕ Шаповалов В.В.

С позиції судової фармации показано, що правоохоронними і контролюючими органами фіксуються випадки нелегального оборота прекурсоров: сбыт, хищення хімічних реактивів, розчинників і інших хімікатів промислового або побутового на-

ПРОБЛЕМИ ЗАКОННОСТІ

значения на легальных объектах хозяйствования (аптечные и лечебно-профилактические учреждения, химико-фармацевтические предприятия). Разъяснена процедура оборота прекурсоров (на примере серной кислоты) на этапе хранения. Показано, что Конвенции ООН на примере «Красного списка» являются основой дальнейшего развития судебной фармации и фармацевтического законодательства Украины по усовершенствованию контрольно-разрешительной системы оборота прекурсоров.

Ключевые слова: Конвенция ООН «Красный список», судебная фармация, классификационно-правовая группа «прекурсоры», оборот.

**UNO CONVENTION (1988) “RED LIST” (2006) AS A BASEMENT
FOR DEVELOPMENT OF THE FORENSIC PHARMACY IN IMPROVEMENT
OF CONTROLLING AND PERMITTING SYSTEM
OF THE PRECURSORS’ TURN-OVER IN UKRAINE
Shapovalov V.V.**

From the position of forensic pharmacy was shown, that by law enforcement and controlling bodies incidents of the illegal turn-over of precursors were fixed: selling and stealing of the chemical compounds, separators and other chemicals of the industrial or home use on the legal objects (drugstores, clinics, hospitals, chemical and pharmaceutical enterprises). Procedure of the precursors turn-over on example of acid on a stage of storing was explained. UNO Conventions on example of “Red List” are basement for continuous development of the forensic pharmacy and pharmaceutical legislation of Ukraine in the improvement of controlling and permitting system of the precursors’ turn-over was shown.

Key words: UNO Convention «Red List», forensic pharmacy, legal classification group of precursors, turn-over.

Надійшла до редакції 10.09.2010 р.